

تأثیر شبکه اینترنت بر فعالیت‌های علمی و پژوهشی اعضای هیئت علمی  
و پژوهشگران موسسه آموزش عالی علمی و کاربردی  
و مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) جهاد کشاورزی

نویسنده: محمد خداجوی\*

## چکیده

پژوهش حاضر با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. چهارپنجم جامعه آماری بیشتر به منظور انجام کارهای علمی و پژوهشی از شبکه اینترنت استفاده می‌کنند. چنانکه ۳۴ درصد برای انجام کارهای آموزشی و پژوهشی و ۳۱/۶ درصد برای دسترسی به منابع و روزآمد کردن اطلاعات بوده است. تولید و ارائه آثار علمی و پژوهشی جامعه مورد پژوهش بیشتر به شکل مقاله بوده است که بهره‌مندی از شبکه‌ی اینترنت در تهیه مقاله ۵۶/۷ درصد و کتاب ۸/۹ درصد است. مقایسه استفاده از اینترنت در تهیه و تولید آثار علمی و تخصصی نشان می‌دهد که از ۳۶ درصد کل مقاله‌ها، ۱۵/۷ درصد، از ۵/۵ درصد کتاب‌ها، ۳ درصد، از ۱۶/۲ درصد طرح‌ها، ۵/۸ درصد و از ۱۴ درصد همایش‌ها، ۴ درصد با بهره‌گیری از خدمات شبکه‌ی اینترنت صورت گرفته است.

کلیدواژه‌ها: اینترنت/ اعضای هیئت علمی/ مؤسسه آموزش عالی علمی و کاربردی، مرکز آموزش عالی امام خمینی  
مقدمه

«بسیاری از متخصصان و صاحب‌نظران حوزه‌های علوم مختلف اینترنت را شبکه جهانی شبکه‌ها تعریف کرده‌اند. شبکه‌ای که امکان ارتباط با یکدیگر و دسترسی به منابع اطلاعاتی را در سطح جهانی فراهم می‌کند. پژوهشگران و نویسندگان زیادی معتقد به تاثیر بالقوه و واقعی شبکه‌های الکترونیکی بر جنبه‌های مختلف رفتار و کردار انسان عصر حاضر می‌باشند».

در سال‌های اخیر با رشد تصاعدی اینترنت، فرصتی کم‌نظیر برای محققان و پژوهشگران برای جمع‌آوری سریع و گسترده اطلاعات در زمینه‌های گوناگون فراهم آمده است. هم اکنون این وسیله ارتباطی، به خاطر افزایش استفاده و سهولت دسترسی، تعداد زیادی از کاربران بالقوه در امر

پژوهش را جذب و تسهیلات خاصی برای محققان و پژوهشگران فراهم کرده است. بنابراین به نظر می‌رسد هرچه تعداد بیشتری از اعضای هیئت علمی و پژوهشگران به اینترنت دسترسی داشته باشند، اهمیت آن در راستای اجرای امر تحقیق و پژوهش افزایش می‌یابد. در صورت استفاده صحیح و مقتضی، اینترنت تامین‌کننده یک مکانیسم سریع، مقرون به صرفه و کارا برای جمع‌آوری اطلاعات است.

شبکه اینترنت را می‌توان یکی از مهم‌ترین منبع و ابزار برای انجام فعالیت‌های پژوهشی و علمی به شمار آورد، در واقع در شرایط کنونی پژوهشگران هر حوزه می‌بایست به خوبی از شبکه اینترنت در حوزه تخصصی خود و از دامنه و کاربرد آن آگاهی داشته باشند. عدم آشنایی و استفاده از شبکه اینترنت به معنای نادیده گرفتن پیشینه پژوهشی و احتمالاً دوباره‌کاری در فرایند پژوهش است. اهمیت این موضوع به اندازه‌ای است که برخی پایگاه‌های اطلاعاتی کاربردی و مهم نظیر مدلاین، چکیده پایان‌نامه‌های دانشگاهی، پروانه ثبت اختراع آمریکا و اروپا، پایگاه اطلاعاتی اریک و غیره هم‌اکنون از طریق شبکه جهانی وب قابل دسترس می‌باشند.

به نظر می‌رسد هدف اصلی دسترسی رایگان چنین پایگاه‌های اطلاعاتی از سوی عرضه‌کنندگان و تولیدکنندگان آن، کمک به ارتقاء سطح تحقیقات و نیز جلوگیری از دوباره‌کاری در فرایند فعالیت‌های علمی و پژوهشی در سراسر جهان می‌باشد.

امروزه شبکه جهانی وب، یکی از مهم‌ترین حامل‌های اطلاعاتی برای دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی رایگان و غیر رایگان به شمار می‌آید. تقریباً کلیه ناشران برجسته پایگاه اطلاعاتی نظیر سیلورپلاتر و بوکر که در گذشته محصولات خود را بر روی دیسک فشرده عرضه می‌کردند، هم‌اینک محیط وب را به منزله بهترین بستر برای ارائه پایگاه‌های اطلاعاتی خود مورد توجه قرار داده‌اند.

هدف از انجام چنین مطالعه‌ای تاثیر آن بر فعالیت‌های علمی و پژوهشی اعضای هیئت علمی و

\* کارشناس ارشد مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد کشاورزی

### هدف پژوهش

هدف اصلی پژوهش تأثیر آن بر فعالیتهای علمی و پژوهشی اعضای هیئت علمی و پژوهشگران موسسه آموزش عالی علمی کاربردی و مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) جهاد کشاورزی شهر تهران است.

### هدفهای جزئی

۱. تعیین وضعیت فعالیتهای علمی و پژوهشی جامعه مورد مطالعه
۲. تعیین نقش و تأثیر اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی جامعه مورد مطالعه از دیدگاه خود آنها.

### فایده پژوهش

بررسی و تحقیق در باره نظر اعضای هیئت علمی و پژوهشگران بر چگونگی تأثیرگذاری شبکه اینترنت بر روند فعالیتهای علمی و پژوهشی آنان. نتیجه پژوهش علاوه بر تعیین سیاست‌گذاری مناسب اطلاع‌رسانی مراکز مورد پژوهش، نمونه‌ای است که می‌توان آن را به تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و پیاده‌کردن الگوهای مناسب اطلاع‌رسانی در دیگر موسسه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی کشور تعمیم داد.

### پرسش‌های اساسی پژوهش

۱. وضعیت فعالیتهای علمی و پژوهشی جامعه مورد مطالعه چگونه است.
۲. از نظر جامعه مورد مطالعه نقش، تأثیر و اهمیت اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی آنان چگونه است.

### متغیرهای اساسی پژوهش

در این پژوهش شبکه جهانی اینترنت، متغیر مستقل و تأثیر آن بر فعالیتهای علمی و پژوهشی کاربران، متغیر وابسته است.

پژوهشگران موسسه آموزش عالی علمی کاربردی و مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) شهر تهران است.

### بیان مسئله

تحولات بزرگی در هزاره سوم در دستیابی به دانش و اطلاعات فراهم آمده است، سهولت ارتباط، دسترسی گسترده و نسبتاً ارزان و همگانی شدن استفاده از اطلاعات، منجر به تغییرات اساسی در اندیشه‌ها و عملکردها شده است. این تحولات، تأثیر عمیقی در آموزش عالی بر دانشگاه‌ها، موسسه‌ها و مراکز علمی و فرهنگی و بر تمامی اجزای آن چون اعضای هیئت علمی، پژوهشگران، دانشجویان و نیز روش‌های یادگیری، آموزش، پژوهش، کتابخانه‌ها و منابع اطلاعاتی گذاشته است. تکنولوژی، ارتباطات را ساده‌تر و گسترده‌تر ساخته است و اینترنت به منزله یکی از بزرگترین شبکه‌ها، ارتباط بین دانشمندان و محققین را بدون توجه به بعد زمان و مکان فراهم کرده است.

با توجه به قابلیت‌های خاص این شبکه و با استفاده مناسب از آن، می‌توان به برخی موانع موجود بر سر راه ارتباطات و اشاعه اطلاعات غلبه کرد و در هزینه، وقت و نیروی انسانی صرفه‌جویی نمود. در این تحقیق سعی شده است تا مشخص شود که نظر اعضای هیئت علمی و پژوهشگران موسسه آموزش عالی علمی کاربردی و مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) در باره نقش، اهمیت و تأثیر اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی آنها تا چه اندازه بوده است.

### اهمیت پژوهش

اهمیت یافته‌های پژوهش حاضر این است که می‌تواند تا حد زیادی گرایش‌های اعضای هیئت علمی و پژوهشگران دو مرکز مورد پژوهش را در خط مشی‌ها و برنامه‌ریزی‌های آینده مشخص و هدایت کند.

### روش پژوهش و ابزار گردآوری داده‌ها

تنها ۶/۲ درصد آنها این میزان را در حد زیاد ذکر می‌کنند. ۳۱/۸ درصد کاربران با کاربرد HTML و HTTP آشنایی ندارند. ۴۶/۶ درصد مسئولان و ۵۷/۸ درصد کتابداران استفاده از شبکه مشکل خطوط را در حد زیاد می‌دانند. ۴۷ درصد مسئولان و ۶۲ درصد کتابداران استفاده از شبکه را برای رفع مشکلات اطلاع‌رسانی تا حد زیاد می‌دانند. ۶۱/۶ درصد کاربران از پست‌الکترونیکی، ۴۴/۱ درصد از وب جهانی و ۳۰/۴ درصد از بانک‌های اطلاعاتی استفاده می‌کنند

محمد گلابیان (۱۳۷۹) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «بررسی تأثیر پست‌الکترونیکی بر فعالیتهای علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های ایران» به این مسئله پرداخته است. این تحقیق به‌روش پیمایشی انجام شده و برای گردآوری داده‌ها، از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه مورد بررسی شامل تمامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بوده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد نیمی از کاربران از پست‌الکترونیکی استفاده می‌کنند. ۷۰ درصد استفاده‌کنندگان دارای درجه دکترا و فارغ‌التحصیل خارج هستند. کاربران پست‌الکترونیکی را وسیله تازه‌ای برای کسب اطلاعات علمی می‌دانند و آنها که از پست الکترونیکی استفاده می‌کنند، آثار علمی بیشتری را منتشر کرده‌اند.

### پیشینه پژوهش در خارج

سعید رضایی‌شریف‌آبادی (۱۹۹۶) در پایان‌نامه‌ی دکترا خود به بررسی «تأثیر شبکه اینترنت بر فعالیتهای پژوهش، اطلاع‌یابی، و رفتار ارتباطی روانشناسان دانشگاهی استرالیا» پرداخته و میزان تأثیرگذاری اینترنت بر فعالیتهای پژوهشی و الگوهای اطلاع‌یابی و رفتارهای ارتباطی روانشناسان را بررسی کرده است. داده‌های مورد نیاز در چهار مرحله با استفاده از پرسشنامه کتبی و الکترونیکی و همچنین ثبت فعالیتهای روزانه گردآوری شده است. جامعه مورد پژوهش از استادان روانشناسی دانشگاه‌ها تشکیل شده است. یافته‌های پژوهش نشان

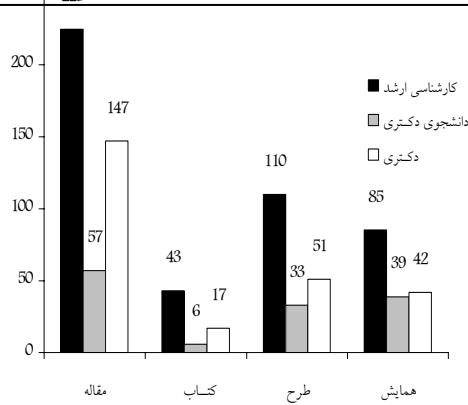
این پژوهش به روش پیمایشی صورت گرفته است. با استفاده از پرسشنامه، پرسش‌هایی در باره فعالیتهای علمی و پژوهشی جامعه مورد مطالعه و نظر آنان مبنی بر اینکه شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی تا چه حد تأثیر داشته مطرح شده است.

### جامعه مورد مطالعه

جامعه مورد مطالعه کلیه اعضای هیئت علمی و پژوهشگران موسسه آموزش عالی علمی‌کاربردی و مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) بودند که پرسشنامه‌ها میان تمامی آنها توزیع شد و پرسشنامه‌ها پس از تکمیل، جمع‌آوری گردید. تجزیه و تحلیل این پژوهش بر اساس پاسخ به پرسشنامه‌های دریافتی در میان دارندگان مدرک کارشناسی ارشد، دانشجوی دوره‌ی دکترا و دکترای صورت گرفته است.

### پیشینه پژوهش در ایران

مهردخت وزیرپورکشمیری (۱۳۷۸) در پایان‌نامه دکترا خود با عنوان «اینترنت شبکه جهانی اطلاع‌رسانی و ارزیابی کاربرد آن در کتابخانه‌های دانشگاه‌ها و موسسه‌های تحقیقاتی ایران» به بررسی وضعیت استفاده از این خدمات توسط کاربران، مسئولان و کتابداران دانشگاه‌ها و موسسه‌های تحقیقاتی و چگونگی نحوه استفاده از این شبکه جهانی از سوی آنان در ایران پرداخته است. روش پژوهش پیمایشی تحلیلی و با استفاده از سه نوع پرسشنامه براساس جامعه آماری بوده است. استخراج اطلاعات پرسشنامه‌ها با نرم‌افزار SPSS و با استفاده از مجذور کای تجزیه و تحلیل شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که ۸۲/۸ درصد مسئولان مراکز و ۷۷/۱ درصد کاربران شبکه، تعداد مراکز متصل به شبکه اینترنت را کافی نمی‌دانند. ۴۵/۴ درصد کاربران هزینه استفاده از شبکه را بسیار سنگین می‌دانند. ۲۶/۷ درصد کتابداران و ۴۴/۸ درصد مسئولان با نحوه ذخیره و بازیابی اطلاعات از اینترنت تا حد زیادی آشنایی دارند. ۴۸/۶ درصد کاربران میزان قابلیت دسترسی به اطلاعات شبکه را در داخل کشور در حد کم می‌دانند و



نمودار شماره ۱: توزیع فراوانی تولید، چاپ و ارائه آثار علمی و پژوهشی به تفکیک مدرک تحصیلی

همانگونه که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود تولید اطلاعات جامعه آماری مورد پژوهش به شکل مقاله بیشتر از دیگر اشکال است. دارندگان مدرک کارشناسی ارشد با ۴۸/۶ درصد تولید آثار علمی و پژوهشی خود را به صورت مقاله چاپ و ارائه کرده‌اند و کمترین تعداد از این آثار به میزان ۷/۱ درصد به طرح اختصاص دارد. دانشجویان دوره دکترا ۴۲/۲ درصد آثار علمی و پژوهشی خود را به صورت مقاله و ۴/۴ درصد به شکل کتاب ارائه کرده‌اند. دارندگان مدرک تحصیلی دکترا ۵۷/۲ درصد از آثار علمی و تخصصی خود را به صورت مقاله و ۶/۶ درصد به شکل کتاب به چاپ رسانده‌اند.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی میزان استفاده از شبکه اینترنت در تولید و ارائه آثار علمی و پژوهشی جامعه مورد پژوهش در جدول ۲ نشان می‌دهد که بیشترین بهره‌گیری از شبکه اینترنت در تولید آثار علمی و پژوهشی با ۵۵/۲ درصد به مقاله اختصاص دارد. پس از آن ۲۰/۳ درصد طرح‌های اجرا شده با بهره‌گیری از شبکه اینترنت بوده است. کتاب با ۱۰/۳ درصد کمترین میزان بهره‌گیری از شبکه اینترنت را داراست.

نوع اثر	مقاله	کتاب	طرح	همایش	جمع
توزیع فراوانی	۴۲۹	۶۳	۱۹۴	۱۶۶	۸۵۲
درصد	۵۰/۳	۷/۴	۲۲/۷	۱۹/۵	۱۰۰

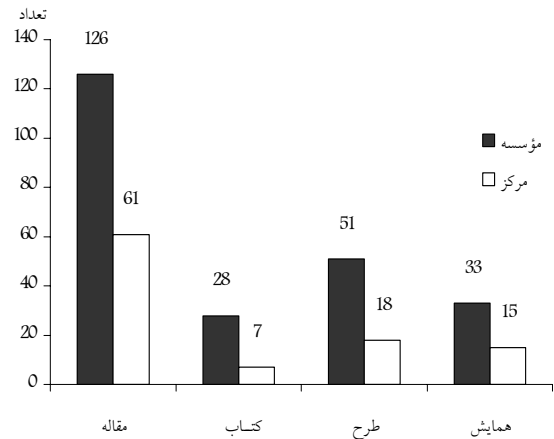
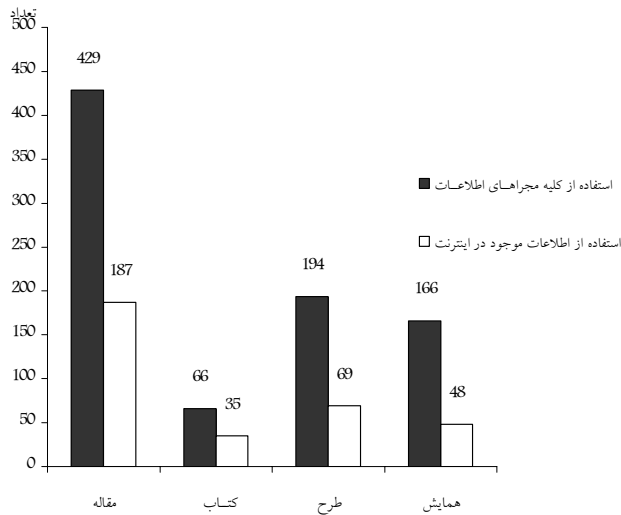
می‌دهد که روانشناسان به‌طور گسترده از شبکه‌ی اینترنت برای انجام فعالیت‌های روزانه خود استفاده می‌کنند. آن‌ها بر این باورند که اینترنت بر انجام مراحل پژوهش آن‌ها تاثیر گذاشته است.

جفری المر ماتیوز (۲۰۰۲) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «استفاده از اینترنت میان اعضای هیئت علمی دانشگاه ایالتی یوتا: تحلیلی جمعیت‌شناختی» اینترنت را به عنوان ابزاری که ریشه در نظام آموزشی ایالت متحده آمریکا دارد بررسی می‌کند و معتقد است اینترنت در ابتدا به منزله ابزاری برای اشتراک منابع مورد استفاده قرار می‌گرفت و هم اکنون تلاش‌های چشمگیری در حال انجام است تا از آن به‌عنوان یک وسیله آموزشی استفاده شود. بنابراین از آنجایی که اینترنت ابزاری مهم در آموزش عالی محسوب می‌شود، تحقیق حاضر استفاده از آن را در این حوزه بررسی می‌کند. این بررسی استفاده از این وسیله ارتباطی را به‌منظور پژوهش و آموزش سنجیده و داده‌های جمعیت‌شناختی از مشارکت اعضای هیئت علمی در استفاده از آن خبر می‌دهد. همچنین متغیرهای جمعیت‌شناختی پاسخ‌هایی در استفاده از تنوع فناوری اینترنت نشان می‌دهد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که اختلاف آماری مهمی بین علوم گوناگون و علوم اجتماعی وجود دارد. همچنین اختلاف استفاده براساس مقام و آخرین درجه تحصیلی مشاهده می‌شود.

## تجزیه و تحلیل یافته‌ها

جدول شماره ۱ توزیع فراوانی میزان تولید، چاپ و ارائه آثار علمی و پژوهشی جامعه مورد پژوهش

طبق اطلاعات مندرج در جدول، نیمی از منابع اطلاعاتی تولید شده (۵۰/۳ درصد) اعضای هیئت علمی و پژوهشگران مراکز مورد بررسی به شکل مقاله بوده است. کمترین منابع تولید شده با ۷/۴ درصد به کتاب اختصاص دارد.



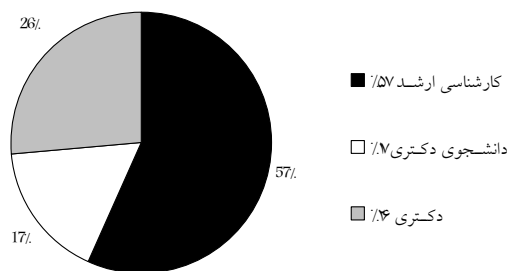
نمودار شماره ۳: توزیع فراوانی استفاده از شبکه اینترنت در تهیه، تکمیل و تولید آثار علمی و پژوهشی به تفکیک مدرک تحصیلی

نمودار شماره ۳ شکل کلی مدارک تحصیلی مختلف کاربران را در بهره‌گیری از شبکه اینترنت در تهیه، تکمیل و تولید آثار علمی و پژوهشی نشان می‌دهد. به طوریکه بیشترین درصد را کاربران کارشناسی ارشد با ۵۶/۶ درصد به خود اختصاص داده‌اند. دانشجویان دوره دکترا ۱۷/۱ درصد و دکترا ۲۶/۳ درصد، برای تهیه، و تولید آثار علمی و پژوهشی خود از شبکه اینترنت سود برده‌اند.

نمودار شماره ۲ توزیع فراوانی میزان استفاده از شبکه اینترنت در تهیه، تکمیل و تولید آثار علمی و پژوهشی به تفکیک نوع آثار و مراکز مورد پژوهش

نمودار شماره ۲ بهره‌گیری مراکز مورد مطالعه از شبکه اینترنت را در تهیه، تکمیل و تولید انواع منابع اطلاعاتی از طریق شبکه اینترنت نشان می‌دهد. از انواع این منابع، مقاله با بیشترین میزان (۵۶/۷ درصد) بوده است. از این تعداد، مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی با بیشترین میزان (۳۸/۲ درصد) در تولید و ارائه مقاله و کمترین میزان (۸/۹ درصد) در تولید و ارائه کتاب از شبکه اینترنت بهره برده است.

مرکز آموزش عالی امام خمینی(ره) از انواع منابع اطلاعاتی با تولید و ارائه بالاترین میزان مقاله (۱۸/۵ درصد) و کمترین میزان تولید و چاپ کتاب (۲/۱ درصد) از شبکه اینترنت استفاده کرده است.



نمودار شماره ۴ توزیع فراوانی استفاده یا عدم استفاده از شبکه اینترنت در تهیه، تکمیل انواع آثار علمی و پژوهشی جامعه آماری مورد پژوهش

نمودار شماره ۴ به‌طور کلی انواع آثار علمی و پژوهشی تولید شده را در مقایسه با آثاری که برای تهیه،

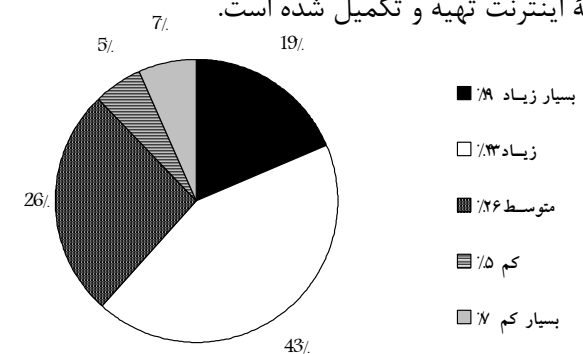
نوع اثر	مقاله	کتاب	طرح	همایش	جمع
توزیع فراوانی	۱۸۷	۳۵	۶۹	۴۸	۳۳۹
درصد	۵۵/۲٪	۱۰/۳٪	۲۰/۳۵٪	۱۴/۲٪	۱۰۰٪

نمودار شماره ۵ توزیع فراوانی تاثیر شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی جامعه آماری مورد پژوهش از دیدگاه آنها

در نمودار شماره ۵ تاثیر شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی از نظر اعضای هیئت علمی و پژوهشگران مشاهده می‌شود. چنانکه ملاحظه میشود به نظر ۴۲/۸ درصد آنان میزان تاثیر شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی در حد زیاد است. ۱۸/۷ درصد آنان این میزان را در حد بسیار زیاد و فقط ۵/۵ درصد کاربران میزان تاثیر شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی را در حد کم ذکر می‌کنند.

**جدول شماره ۳** توزیع فراوانی دیدگاه اعضای هیئت علمی و پژوهشگران در باره تاثیر اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی به تفکیک مراکز مورد پژوهش

تکمیل و تولید آن از خدمات جهانی شبکه اینترنت استفاده شده‌است را نشان می‌دهد. چنانکه ملاحظه می‌شود از ۳۶ درصد مقاله‌های تولید شده از سوی اعضای هیئت علمی و پژوهشگران ۱۵/۷ درصد برای غنی‌سازی، تهیه و تکمیل از خدمات موجود در شبکه اینترنت بهره برده‌اند. از ۵/۵ درصد کتاب‌های منتشر شده ۳ درصد آن به کمک شبکه اینترنت تهیه و تکمیل شده است. برای غنی‌سازی ۱۶/۲ درصد طرح‌های اجرا شده ۵/۸ درصد و از ۱۴ درصد همایش‌ها، ۴ درصد آن با بهره‌گیری از خدمات شبکه اینترنت تهیه و تکمیل شده است.



تأثیر اینترنت بر فعالیتهای ... واحدهای آموزشی	بسیار زیاد		زیاد		متوسط		کم		بسیار کم		کل	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
مؤسسه	۱۱	۱۱/۲۱	۲۳	۲۵/۲۳	۲۱	۲۳/۲۱	۳	۳/۳۳	۲	۲/۲۲	۶۰	۶۵/۶۵
مرکز	۶	۶/۱۶	۱۶	۱۷/۱۶	۳	۳/۳۳	۲	۲/۲۲	۴	۴/۴۴	۳۱	۳۴/۳۴
جمع	۱۷	۱۸/۱۷	۳۹	۴۲/۳۹	۲۴	۲۶/۲۴	۵	۵/۵۵	۶	۶/۶۶	۹۱	۱۰۰/۱۰۰

کاربردی و ۳/۳ درصد مربوط به مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) است.

۵/۵ درصد بهره‌گیران میزان تاثیر شبکه اینترنت را با کم‌ترین درصد، در حد کم می‌دانند که ۳/۳ درصد به مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی و ۲/۲ درصد به مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) تعلق دارد.

**وضعیت فعالیتهای علمی و پژوهشی جامعه مورد مطالعه چگونه است؟**

از داده‌های جدول شماره ۳ چنین استنباط می‌شود که ۴۲/۸ درصد از کاربران مراکز مورد مطالعه معتقدند که استفاده از شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی آنان تا حد زیاد تاثیر داشته است. به طوری که ۲۵/۲ درصد به کاربران مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی و ۱۷/۶ درصد به مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) تعلق دارد.

همچنین ۲۶/۴ درصد از بهره‌گیران میزان تاثیر شبکه اینترنت را در حد متوسط ذکر می‌کنند که ۲۳/۱ درصد مربوط به کاربران مؤسسه آموزش عالی علمی

تولید و ارائه آثار علمی و پژوهشی جامعه آماری مورد پژوهش بیشتر به شکل مقاله بوده است. چنانکه مقاله‌های ارائه شده کاربران کارشناسی ارشد، ۴۸/۶ درصد، بهره‌گیران دانشجوی دوره دکترا، ۴۲/۲ درصد و دکترا، ۵۷/۲ درصد بیش‌تر از سایر آثار علمی و پژوهشی آنان بوده است.

بهره‌گیری از شبکه اینترنت در تولید آثار علمی و پژوهشی برای غنی‌سازی، تهیه و تکمیل آن از سوی جامعه مورد بررسی بیش‌تر به مقاله اختصاص دارد چنانکه از این میان ۳۷/۲ درصد از اعضای موسسه آموزش عالی علمی‌کاربردی و ۱۸ درصد از مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره) تولید آثار علمی و پژوهشی خود را به صورت مقاله بیش‌تر از دیگر آثار ارائه کرده‌اند.

از دیگر یافته‌های پژوهش مقایسه آثار علمی و پژوهشی که در تهیه، تولید و ارائه آن از شبکه اینترنت استفاده نشده است با آثاری که در تهیه، تولید و ارائه آن با بهره‌گیری از شبکه اینترنت است، می‌باشد. چنانکه از ۳۶ درصد مقاله‌های تولید شده از سوی بهره‌گیران، فقط ۱۵/۷ درصد، ۵/۵ درصد کتاب‌های منتشر شده، ۳ درصد، ۱۶/۲ درصد طرح‌ها، ۵/۸ درصد و از ۱۴ درصد همایش‌ها ۴ درصد از خدمات شبکه اینترنت در غنی‌سازی، تهیه و تکمیل آن بهره برده‌اند.

### نظر جامعه مورد مطالعه درباره نقش و تأثیر اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی آنان چگونه است

بیش از نیمی از اعضای هیئت علمی و پژوهشگران معتقدند که شبکه اینترنت بر فعالیتهای علمی و پژوهشی آنان تأثیر زیادی داشته است و دسترسی به آن می‌تواند در کارهای علمی و پژوهشی آنان بسیار موثر باشد. چنانکه ۶۱/۵ درصد کاربران جامعه مورد بررسی این تأثیر را مثبت ارزیابی کرده و فقط ۱۲/۱ درصد آنان این تأثیر را کم اهمیت تلقی می‌کنند. ۲۶/۴ درصد آنان نیز این میزان را در حد متوسط ذکر کرده‌اند.

### نتایج و پیشنهادات

بیشتر اعضای هیئت علمی و پژوهشگران اظهار داشته‌اند که از شبکه اینترنت استفاده می‌کنند و این به معنی آنست که آن‌ها اینترنت را به عنوان یک رسانه و محمل اطلاعاتی در امور علمی و پژوهشی خود پذیرفته‌اند.

با همگانی‌شدن استفاده از خدمات این شبکه در امر آموزش و پژوهش و گستردگی منابع در این رسانه جهانی، مسئولان مراکز مورد مطالعه بایستی این رسانه را هم‌چون سایر رسانه‌ها و ابزار اطلاعاتی تلقی کرده و دسترسی به آن را برای کلیه اعضای هیئت علمی و پژوهشگران فراهم کنند.

چنانکه برای تهیه و خرید کتاب، نشریه و دیگر امکانات هر مرکز و موسسه، بودجه جداگانه‌ای تخصیص داده می‌شود، امروزه در عصر اطلاعات و ارتباطات به سبب عدم محدودیت مکانی، تسهیل در بازیابی اطلاعات از طریق شبکه اینترنت و سرانجام این‌که این رسانه به منزله مکملی برای مجموعه کتابخانه می‌باشد، بهره‌گیری از آن برای تمامی اعضای هیئت علمی و پژوهشگران امری بدیهی و ضروری تلقی می‌شود.

اگر هر موسسه و مرکزی برای پیشرفت هدف‌های خود ملزم به آگاهی بیش‌تر اعضای هیئت علمی و پژوهشگران خود باشد شبکه اینترنت باید هم‌چون رسانه‌ای نظیر کتاب و مجله براحتی در اختیار همه آنان قرار گیرد.

بیشتر اعضای هیئت علمی و پژوهشگران، محل کار را برای دسترسی و استفاده از شبکه اینترنت پیشنهاد می‌کنند. بنابراین لازم است مراکز مورد بررسی امکانات استفاده در محل کار را برای آنان فراهم کنند. چنین ارزیابی می‌شود که این امر سبب پشتیبانی اعضای هیئت علمی و پژوهشگران مراکز مورد بررسی در تهیه و تولید اطلاعات علمی و پژوهشی را در پی خواهد داشت.



**پیشنهاد برای پژوهش‌های آینده**

استفاده می‌کنند و مراکز و موسسه‌های که اعضای آن از شبکه اینترنت استفاده می‌کنند.  
بررسی تاثیر آموزش استفاده و چگونگی استفاده از خدمات اطلاعاتی شبکه اینترنت در بازیابی اطلاعات مورد نیاز.

ایجاد موتورهای کاوش علمی و تخصصی به زبان فارسی برای دستیابی آسانتر به منابع اطلاعاتی مورد نیاز کاربرانی که توانایی کافی در زبان‌های خارجی ندارند.  
مقایسه آثار علمی و پژوهشی مراکز و موسسه‌های که اعضای هیئت علمی و پژوهشگران آن از شبکه اینترنت

**منابع**

- آرمز، ویلیام. (۱۳۸۰). *کتابخانه‌های دیجیتال*، ترجمه حمید محسنی، تهران، نشر کتابدار، ۲۸ و ۲۹.
- اسلوین، جیمز. (۱۳۸۰). *اینترنت و جامعه*، ترجمه عباس عباس گیلوری و علی رادباوه، تهران، نشر کتابدار، ۲۷-۲۹ و ۳۵.
- پاول، رونالد. (۱۳۷۹). *روش‌های اساسی پژوهش برای کتابداران*، مترجم نجلا حریری، دانشگاه‌های آزاد اسلامی، مرکز انتشارات علمی، ۴۶ و ۴۷.
- چشمه سهرابی، مظفر. (۱۳۷۷). *کاربرد اینترنت در کتابخانه‌ها*، رایانه، ۱۲۸-۱۳۱.
- رضایی شریف‌آبادی، سعید. (۱۳۷۹). *تاثیر شبکه اینترنت بر فعالیتهای پژوهش، اطلاع‌یابی، و رفتار ارتباطی روانشناسان دانشگاهی استرالیا*، چکیده پایان‌نامه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی، تنظیم و تدوین ماندانا صدیق بهزادی، ۵۰۵ و ۵۰۶.
- کوشا، کیوان. (۱۳۸۰). *یادداشت*، پژوهشنامه اطلاع‌رسانی، ۲.
- کوشا، کیوان. (۱۳۷۹). *یادداشت*، پژوهشنامه اطلاع‌رسانی، ۱۰.
- گلابیان، محمد. (۱۳۷۹). *بررسی تاثیر پست‌الکترونیکی بر فعالیتهای علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های ایران*، کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۶۳ و ۶۴.
- لاودن، کنت سی، لاودن، جین پی. (۱۳۸۰). *فن‌آوری اطلاعات*، ترجمه حمید محسنی، تهران، نشر کتابدار، ۱۴۵-۱۴۶.
- وزیرپور کشمیری، مهردخت. (۱۳۷۸). *اینترنت شبکه جهانی اطلاع‌رسانی و ارزیابی کاربرد آن در کتابخانه‌های دانشگاهها و مؤسسه‌های تحقیقاتی ایران*، پایان‌نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی.

Allehaibi, Mohammed Mubarak, (2001). *“Faculty adoptio of Internet technology in Saudi Arabian Universities”*, PhD ,DAI- A 62/04.

Matthews, Geoffrey Elmer, (2002). *“The use of the internet among faculty at Utah State University: A demographic analysis”*, Ms, MAI 40/05, Oct 2002.

Gralla, P. (1996). *“How the Internet Works”*. California: Ziff- Davis.139.